Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistio

28.5.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallinto- ja turvallisuusjaosto, keskiviikko 2.6.2021 klo 9.00
Talous- ja suunnittelujohtaja Kati Korpi

Sisäministeriön pääluokkaan esitetään nettomääräistä lisäystä yhteensä 111,7 milj. euroa. Lisäysten 136,4 milj. ohella on esitetty vähennyksinä 24,7 milj. vastaanoton menoista (tarvearvion tarkistus).

Poliisin ennalta estävä toiminta

Poliisille esitetään 3 milj. euroa ennalta estävään toimintaan. Ennalta estävän toiminnan keskeinen kohderyhmä ovat lapset ja nuoret. Korona-aika on osaltaan lisännyt nuorten pahoinvointia ja oireilua, mikä on näyttäytynyt paitsi häiriökäyttäytymisen lisääntymisenä, myös äärimmäisinä väkivaltarikoksina. Esille tulleet tapaukset edellyttävät lisäpanostusta, jotta Poliisilla olisi resursseja puuttua näihin kielteisiin ilmiöihin ajoissa. Hallituksen neuvotteluissa sovitun mukaisesti Poliisille esitetty lisäys sisältyy ns. Lasten ja nuorten pakettiin. Siihen sisältyvien määrärahojen tarkoituksenmukainen ja vaikuttava kohdentaminen varmistetaan kuntien ja muiden kentän asiantuntijoiden kanssa tehtävällä jatkovalmistelulla. Valmistelussa käytetään taustana mm. THL:n asiantuntija-arviota covid-19-epidemian vaikutuksista hyvinvointiin, palvelujärjestelmään, tasa-arvoon ja kansantalouteen.

Lisätalousarvioesityksen 3 milj. antaa mahdollisuuden lisätä HTV-resursseja määräaikaisesti, mutta jatkossa tarvittaisiin pysyvästi enemmän päätoimisia EET -poliiseja ja pysyvät johdetut EET -rakenteet.

Poliisin rikosteknisen laboratorion kustannukset

Poliisin rikosteknisen laboratorion kustannukset ovat nousseet huomattavasti ja poliisille esitetään 1,8 milj. lisäystä laboratorion toimintaan. Laboratorion palvelukyky ei ilman tätä lisäystä vastaa kasvanutta tutkimusten kysyntää, eikä kehittyvää teknologiaa pystytä hyödyntämään täysimääräisesti. Lisäystarve on pysyvä ja on huomioitu mm. SM:n vuoden 2022 talousarvioehdotuksessa.

Rikosoikeusprosessi on vääjäämättä kehittynyt suuntaan, jossa ns. materiaalisen näytön merkitys on yhä suurempi. Epäillyn tunnustuksen ja silminnäkijähavaintojen merkitys on taas pienentynyt. Yksi tärkeimmistä materiaalisen näytön osa-alueista on teknisen rikostutkinnan tuloksena saatu syyttömyyttä tai syyllisyyttä tukeva näyttö.

Rajavartiolaitoksen toisen ulkovartiolaivan rahoitus

Sisäministeriön hallinnonalalle esitetään 120 milj. euron lisäystä Rajavartiolaitoksen toisen uuden ulkovartiolaivan hankintaan. Ulkovartiolaivojen hankintaan myönnettiin 240 milj. valtuus ja 120 milj. määräraha vuoden 2020 VII lisätalousarviossa. Hallitus sopi puuttuvasta 120 milj. määrärahalisäyksestä kevään kehysriihessä.

Mikäli eduskunta hyväksyy HE LTAE III mukaisen lisäyksen, on Rajavartiolaitoksella tarvittavat määrärahat kahden uuden ulkovartiolaivan hankintaan, joilla korvataan suunnitelman mukaisesti kolme vanhaa laivaa.

Rajavartiolaitoksen kahden valvontalentokoneen uusimiseen esitettiin lisätalousarviossa 60 milj. tilausvaltuutta hankinnan käynnistämiseksi, mutta sitä ei hyväksytty. Valvontalentokoneiden hankintaprosessin käynnistäminen on kiireellinen, jotta vanhentuneet lentokoneet ehditään korvata ennen niiden elinkaaren päättymistä.

Ylimääräisen hätäkeskuspäivystäjäkurssin järjestäminen

Pelastusopistolle esitetään 0,955 milj. lisäys ylimääräisen hätäkeskuspäivystäjäkurssin järjestämiseen hätäkeskuspäivystäjämäärän akuutin tarpeen helpottamiseksi. 1,5 vuotta kestävä 24 aloituspaikan hätäkeskuspäivystäjäkurssi käynnistyy Kuopiossa ensi syksynä.

Hätäkeskuspäivystäjien vuosittaiset koulutusmäärät (24 + 24 opiskelijaa) eivät Hätäkeskuslaitoksen mukaan ole viime vuosina riittäneet kattamaan viraston rekrytointitarpeita ja virastolla on ollut vaikeuksia rekrytoida riittävän pätevyyden omaavaa päivystyshenkilöstöä. Tämän vuoksi esimerkiksi vuonna 2020 viraston henkilötyövuosimäärä jäi noin 50 henkilötyövuotta asetettua 630 HTV:n tavoitetta pienemmäksi, vaikka joulukuussa 2019 ja kesäkuussa 2020 Pelastusopistosta valmistuneet hätäkeskuspäivystäjäkurssit rekrytoitiin kokonaisuudessaan Hätäkeskuslaitokseen. Haasteellisin henkilöstötilanne oli Keravan ja Turun toimipisteissä.

Koronapandemiasta aiheutuvat kustannukset hallinnonalalle

Koronapandemiasta aiheutuu hallinnonalalle edelleen lisämenoja. Rajavartiolaitos on jatkanut rajavalvontaa sisärajoilla koko alkuvuoden 2021. Sisärajavalvonta on toteutettava samalla henkilöstöllä, joka normaalisti vastaa vain ulkorajan valvonnasta. Tästä syystä valvonnan toteuttaminen ulko- ja sisärajoilla edellyttää, että henkilöstön työpanosta lisätään huomattavasti. Tämä toteutetaan ylitöinä ja muilla työnantajan käytössä olevilla keinoilla. Sisärajavalvontaan esitetään lisätalousarviossa 5,88 milj. euron lisäystä. Lisäksi poliisille esitetään pandemian aiheuttamiin aineiden, tavaroiden ja palveluiden hankintakustannuksiin 0,823 milj. euroa toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Koronasta loppuvuonna aiheutuvat taloudelliset vaikutukset tullaan esittämään syksyn lisätalousarvioon.

Elpymisväline ja EU-yhteentoimivuuden edellyttämät muutokset

Sisäministeriö esitti VM:n ohjeen mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF) investointeja koskevat ehdotukset momenteille kehyksen ulkopuolisena ns. varattu-eränä: Maahanmuuttovirastolle *Maailmanluokan automaatiota hyödyntävä digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi (RRF pilari3)*, 2 milj. ja poliisille *Tehokkaan rahanpesun estämisen ja valvonnan täytäntöönpanon varmistaminen (RRF pilari2)* 0,071 milj. Määrärahaa saa käyttää sen jälkeen, kun Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annettu neuvoston päätös (EU, Euratom) 2020/2053 on tullut voimaan.

Lisäksi Poliisille ja Maahanmuuttovirastolle esitetään määrärahaa tietojärjestelmien EU-yhteentoimivuuden vaatimiin muutoksiin (IO, Interoperability).